

ผลของโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของมารดาหลังคลอด
ครั้งแรกที่คลอดทางช่องคลอด

THE EFFECT OF A SELF-EFFICACY PROMOTING PROGRAM ON SELF-CARE BEHAVIORS OF
FIRST-TIME POSTPARTUM MOTHERS WHO HAD VAGINAL DELIVERY

เทวีรัตน์ ฉวีวรรณ 4837063 RAMN/M

พย.ม. (การพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : จันทิมา ขนบดี, D.S.N. (Maternal and Child Nursing),

ปรานี ป็องเรือ, Ph.D. (Nursing)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของมารดาหลังคลอดครั้งแรกที่คลอดทางช่องคลอดโดยใช้ทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของแบนดูรา (Bandura, 1997) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาหลังคลอดครั้งแรกที่คลอดทางช่องคลอด ที่พักรักษาตัว ณ ห้องผู้ป่วยสูติกรรมหลังคลอด รวมทั้งมารับบริการตรวจสุขภาพ 6 สัปดาห์หลังคลอด ณ คลินิกวางแผนครอบครัว แผนกผู้ป่วยนอกสูติ-นรีเวชฯ โรงพยาบาลรามาริบบดี จำนวน 60 ราย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 30 ราย โดยกลุ่มทดลองได้รับการพยาบาลตามปกติร่วมกับโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ในขณะที่กลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติเพียงอย่างเดียว เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2551 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2552 โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสอบถามพฤติกรรมดูแลตนเองของมารดาหลังคลอด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยายและสถิติอ้างอิง

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมดูแลตนเองโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อจำแนกตามรายด้านพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมดูแลตนเองในด้านการพักผ่อนและการนอนหลับ การทำกิจวัตรประจำวัน การรับประทานอาหาร การบริหารร่างกายหลังคลอด และการสังเกตอาการผิดปกติที่ควรมาโรงพยาบาลสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .01, .001, .001, .001 ตามลำดับ แต่พบว่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมดูแลตนเองในด้านการรักษาความสะอาดของร่างกาย การดูแลเต้านม การดูแลแผลฝีเย็บและอวัยวะสืบพันธุ์ และการมีเพศสัมพันธ์ พบว่าทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้มารดาหลังคลอดครั้งแรกที่คลอดทางช่องคลอดมีพฤติกรรมดูแลตนเองที่ถูกต้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: โปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน / พฤติกรรมดูแลตนเอง

THE EFFECT OF A SELF-EFFICACY PROMOTING PROGRAM ON SELF-CARE BEHAVIORS OF FIRST-TIME POSTPARTUM MOTHERS WHO HAD VAGINAL DELIVERY

TAWEEERAT CHAWIWAN 4837063 RAMN/M

M.N.S. (MATERNITY AND NEWBORN NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: CHANTIMA KHANOBDEE, D.S.N.

(MATERNAL AND CHILD NURSING), PRANEE PONGRUA, Ph.D. (NURSING)

ABSTRACT

This research is quasi-experimental research that aimed to study the effect of a self-efficacy promoting program on self-care behaviors of first-time postpartum mothers who had vaginal delivery. Self-efficacy theory of Bandura (1997) was used as the conceptual framework of the study. The sample consisted of 60 first-time postpartum mothers who had vaginal delivery and came for postpartum check-up at Ramathibodi Hospital, Bangkok. The sample was equally divided into two groups, an experimental group and a control group. The experimental group received usual care combined with a self-efficacy promoting program, while the control group received only usual care from nursing staff. Data were collected from August 2008 to January 2009 by using a demographic characteristics questionnaire and self-care behaviors of postpartum mothers questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics and inferential statistics.

Results of the study indicated that the experimental group had statistically higher mean score of overall self-care behaviors than the control group at the significance level of 0.001. When considering each aspect of self-care behaviors, it was found that the experimental group had statistically higher mean scores of rest and sleep, daily physical activity, nutrition, postpartum exercise, and observation of abnormal signs and symptoms than the control group at the significance level of 0.001, 0.01, 0.001, 0.001, and 0.001, respectively. However, the mean scores of self-care behaviors regarding personal hygiene, breast care, episiotomy wound care, and sexual intercourse in both groups were not statistically different at the significance level of 0.05.

Based on findings of the study, the self-efficacy promoting program should be continued in order to promote self-care behaviors in first-time postpartum mothers who had vaginal delivery.

KEY WORDS: A SELF-EFFICACY PROMOTING PROGRAM /
SELF-CARE BEHAVIORS

143 pages